

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2023/24:46

Torsdagen den 27 juni

§ 1 Medgivande att delta på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDE:

Då är klockan slagen, och jag förklarar sammanträdet öppnat.

Vi börjar med punkt 1, Medgivande att delta på distans. Kan vi medge att ledamöter deltar på distans? Finner så.

§ 2 Europeiska rådet
Statsminister Ulf Kristersson (deltar via Skype)
Information och samråd under pågående möte i Europeiska rådet
den 27–28 juni 2024

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Vi går över till punkt 2, Samråd med statsministern.
Ordet går till statsministern för samråd.

Anf. 3 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru ordförande! Från värmen i Visby till värmen i Bryssel, även om vi mest sitter inomhus.

Det har ju hänt en del saker sedan vi sågs fysiskt på sammanträdet i förra veckan. Det har rört på sig en hel del mellan länder, i partier och i partigrupper, och jag tycker att mycket nu talar för att Europeiska rådet ser ut att kunna landa i ett beslut under det här mötet. Jag har själv haft väldigt många samtal med premiärministrar under de dagar som har gått sedan sist – i alla partigrupper, ska jag understryka – och jag har naturligtvis också haft många samtal med Ursula von der Leyen.

Som ni vet har jag sedan lång tid tillbaka varit övertygad om att Ursula von der Leyen bör omväljas som kommissionsordförande. Det har varit min egen personliga uppfattning; det har jag alltid varit noga med att understryka. Jag tycker att hon har kvalificerat sig mer än väl för detta – prövad i kriser men också prövad med en kompassriktning som är bra och rätt för Europa just nu.

Detta kräver en bra helhet med personer som är personligen respekterade, erfarna och kunniga och inte minst, som jag själv brukar understryka, samarbetsvilliga och samarbetskapabla. Det är ingen liten fråga om man ska leda EU tillsammans. De ska dessutom, som vi har sagt i nämnden flera gånger, spegla både politisk och geografisk bredd, och det ska vara både män och kvinnor. Det är helt enkelt många hänsyn att ta.

Dessutom, inte minst viktigt, ska det vara en grupp och en helhetslösning som kan vinna majoritet: som kan vinna minst en kvalificerad majoritet i rådet och som måste kunna vinna majoritet i parlamentet. Annars är det en ganska meningslös operation.

Det har alltså varit bevekelsegrunden. Nu är detta också regeringens ståndpunkt.

Regeringens ståndpunkt, som jag nu redovisar här och söker mandat för i nämnden, är att Sverige ska driva Ursula von der Leyen som kommissionsordförande, Kaja Kallas som hög representant, alltså utrikeschef, och António Costa som ny rådsordförande, detta för att de bildar en bra helhet och för att alla tre är brett respekterade.

De flesta vet rätt mycket om de här personerna. António Costa är en mångårig portugisisk premiärminister som avgick relativt nyligen. Han känner alla i systemet och är lätt att samarbeta med och även lätt att uppskatta som person. Kaja Kallas är en i god bemärkelse stridbar premiärminister i Estland som har vunnit väldigt mycket respekt för sin mycket tydliga ställning i allt som har med Ukraina att göra och som också har bevisat att hennes utrikespolitisk bandbredd är betydligt större än enbart Ryssland. Ursula von der Leyen tycker jag goes without saying – det är alldeles uppenbart att hon har de kvalifikationer som behövs.

Detta är den paketylösning som jag tycker ligger väl i linje med de redan förankrade principerna för rekrytering av de nya toppjobben som regeringen nu begär EU-nämndens mandat att driva och argumentera för på det möte som börjar om ungefär tjugo minuter.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Stort tack, statsministern! Då släpper jag ordet fritt.

Anf. 5 LUDVIG ASPLING (SD):

Sverigedemokraterna har inte varit med och förhandlat den här uppgörelsen vare sig i Sveriges riksdag eller i vår partigrupp nere i parlamentet, så vi vill bara föra till protokollet att vi inte deltar i beslutet. Vi vill inte ta ansvar för det som följer av detta.

Anf. 6 MATILDA ERNKRANS (S):

Tack för redogörelsen, statsministern! Vi socialdemokrater framförde redan i tisdags att vi ansåg att de här tre kandidaterna för de tre positionerna var en bra lösning och hade en förhoppning om att Europeiska rådet skulle kunna ta beslut enligt detta, så vi ger gärna vårt stöd till statsministern och regeringen i detta.

Jag vill ställa en fråga bara för sakens skull: Jag antar att det här är en politisk överenskommelse som ändå är tänkt att sträcka sig över mandatperioden, även om det finns olika regler för hur och när man utses?

Anf. 7 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Från Vänsterpartiets sida kan vi tycka att det är ett balanserat förslag utifrån de kriterier som EU-nämnden har satt upp. Däremot kan vi inte stödja förslaget utifrån de föreslagna personerna eftersom vi gärna skulle se en ny person på kommissionsordförandeposten.

Det finns ju en majoritet i EU-nämnden för det här förslaget, så min röst spelar kanske inte så stor roll. Men jag vill ändå framföra detta, som kan betraktas som en avvikande ståndpunkt.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Tack för förtydligandet!

Jag finner att ingen ytterligare önskar ordet. Jag ger ordet till statsministern, eftersom det fanns en fråga.

Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru ordförande! Jag konstaterar vad som sägs; jag tror att det hade legat i ett svenskt intresse att samlas kring Ursula von der Leyen som kommissionsordförande. Det kan jag tycka men inte begära. Varje parti intar naturligtvis sin egen ståndpunkt. Jag konstaterar det som har sagts.

När det gäller mandatperioder och sådant är det naturligtvis alltid fördraget som gäller. Sedan kan man alltid göra informella överenskommelser som i praktiken förlänger saker och ting. Men jag kommer att utgå från att det är fördraget som gäller. Skulle det ske informella överenskommelser, även uttalade sådana, har jag inga som helst problem med detta. Det gäller både Europaparlamentet och rådsordförandeposten.

Men vi måste vara noga här: Det vi kan besluta om är fördragsbundet, och det är fördraget som har varit utgångspunkten för mina förslag här.

Anf. 10 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi står som sagt bakom de här tre namnen till de tre positionerna. Vi tycker att det är ett väl avvägt förslag med goda kandidater som kommer att kunna göra ett gott jobb för EU.

Ska jag alltså tolka det beslut som statsministern kommer att ställa sig bakom på Europeiska rådet som ett beslut utifrån fördraget, som statsministern uttrycker det? Det kommer inte att presenteras på något annat sätt för stats- och regeringscheferna? Och om det presenteras på något annat sätt för stats- och regeringscheferna, är statsministern då fortfarande beredd att stödja det?

Jag förstod inte riktigt; statsministern får gärna förtydliga.

Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Om vi ska vara lite noga, och det ska vi vara i sådana här sammanhang, står det alltså väldigt tydligt både i fördraget och i arbetsordningen för parlamentet vad som gäller; jag kan till och med läsa upp punkterna. Det kan naturligtvis varken jag eller Sveriges riksdag överpröva. Det som gäller gäller.

Sedan kan man, om man vill, göra ganska långtgående informella överenskommelser om att man gärna ser en fortsättning, att man inte utesluter en fortsättning eller sådana saker. Det har jag inga problem med över huvud taget. Det tycker jag inte heller att Sverige ska ha några problem med om det skulle ske.

Man måste dock ha klart för sig att det vi formellt sett kan säga att vi fattar beslut om är det som finns formulerat i punkterna. Det står till och med uttryckligen att en person, om man tar Europeiska rådet som exempel, kan förnyas en gång – varken att det *ska*, inte heller att det är omöjligt, men det står *kan* förnyas en gång.

Jag tror därför att vi ska hålla oss till formaliteterna och det beslut vi kan fatta. Sedan kan det mycket väl ske gentlemen's och gentlewomen's agreements om olika saker, och det har jag inga som helst problem med. Där ska vi alltid vara konstruktiva i Sverige, tycker jag. Men det är namnen och fördraget som gäller.

Anf. 12 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, statsministern, för det förtydligandet!

Som sagt, vi har ju inte fått något skriftligt underlag om hur beslutspunkterna på Europeiska rådet är formulerade, så jag tackar ändå för det tydliggörandet från statsministern.

Anf. 13 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, att Sverigedemokraterna inte deltar i samrådet och att Vänsterpartiet anmäler en avvikande ståndpunkt.

Anf. 14 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill fråga om vi i EU-nämnden ska uppfatta det som att vi fortfarande har beredskap. Jag menar, om det här beslutet går igenom har ju statsministern förankrat det och fått med sig sitt mandat. Därtill har vi en hel strategisk agenda som är förankrad och samrådd med EU-nämnden, och om det skulle ske substantiella förändringar där får vi väl utgå från att statsministern kommer tillbaka?

Detta var alltså mer en fråga om EU-nämnden fortfarande har någon form av beredskap eller om statsministern nu känner att det här är klappat och klart.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Mycket bra – tack för påminnelsen! Jag hade en brasklapp med mig där jag hade skrivit med stora bokstäver att jag skulle fråga statsministern huruvida vi förväntas ha ytterligare samråd i närtid.

Anf. 16 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Min spåkula är nog inte bättre än er. Jag skulle tro att det kommer att bli på det här sättet, men vi vet ju alla som har varit med ett tag att osvuret alltid är bäst.

Om jag ser att det med politiskt innehåll eller av för mig nu oklara skäl skulle ske dramatiska vindkantringar i personfrågor kommer vi självklart att alertera, så det är väl alltid bra att vara beredd tills mötet är avslutat. Jag har just nu inga sådana indikationer, men jag tycker ändå att man ska vara öppen för att det alltid kan hända saker på Europeiska rådet. Det är mer spännande än vad många tror!

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Vi håller helt enkelt fortsatt beredskap. Telefonerna bör vara påslagna, för det kan fortfarande ske saker. Så uppfattar jag det.

Med detta tackar vi statsministern och önskar lycka till i förhandlingarna. Jag förklarar dagens sammanträde för avslutat och önskar alla en fortsatt trevlig dag i solen!

Innehållsförteckning

§ 1 Medgivande att delta på distans	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
§ 2 Europeiska rådet	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 5 LUDVIG ASPLING (SD).....	3
Anf. 6 MATILDA ERNKRANS (S)	3
Anf. 7 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	3
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	3
Anf. 10 MATILDA ERNKRANS (S).....	4
Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	4
Anf. 12 MATILDA ERNKRANS (S).....	4
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 14 MATILDA ERNKRANS (S).....	5
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 16 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	5
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	5